

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/308/2019
Identifikačné číslo spisu: 3716209759
Dátum vydania rozhodnutia: 10.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:3716209759.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holiča, v spore žalobcu Z. S., bývajúceho v P. XXX, zastúpeného advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária, JUDr. Ondrej Polák, s.r.o., so sídlom v Považskej Bystrici, Železničná 90/12, IČO: 47 248 432, proti žalovaným 1/ J. A., bývajúcej v Z., Q.. X. A. XXXX/XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Jaroslav Čiběnka s.r.o., so sídlom v Púchove, F. Urbánka 797/14, IČO: 47 254 181, 2/ A. M., bývajúcej v P. XXX, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 7 C 203/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 12. júna 2019 sp. zn. 19 Co 137/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalované 1/, 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 28. marca 2018 č. k. 7 C 203/2016 - 106 vo výroku I. určil, že žalobca je v podiele 6/48 podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností špecifikovaných vo výrokovvej časti rozhodnutia. Vo výroku II. žalobu vo zvyšku zamietol. Vo výroku III. vyslovil, že žiadna zo strán konania nemá nárok na náhradu trov konania. Súd vec právne posúdil podľa § 77 ods. 1, § 137 písm. c/ CSP, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1 a § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak, že žalobca preukázal nadobudnutie vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu vo veľkosti 6/48 k špecifikovaným nehnuteľnostiam, a to titulom dedenia po svojej matke. Žalovaná 1/ nepreukázala zákonné predpoklady vydržania vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, pretože nepreukázala nadobúdací titul, resp. okolnosti, z ktorých vyplýva jej dobromyseľnosť o tom, že vec jej patrí a ktoré by svedčili o právnom dôvode nadobudnutia veci do oprávnenej držby. Preto súd žalobe v tejto časti vyhovel. Vo zvyšku žalobu z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu, nakoľko stranami konania neboli všetci oprávnení dedičia po poručiiteľkách - žalobcovej matke a starej matke, ktorí majú v konaní postavenie nerozlučných spoločníkov. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

Proti uvedenému rozhodnutiu podal odvolanie žalobca, a to vo výrokoch II. a III. rozhodnutia súdu prvej inštancie.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 12. júna 2019 sp. zn. 19 Co 137/2018 vo výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá a vo výroku o trovách prvoinštančného konania potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP). Vo výroku II vyslovil, že žalovaná 1/ má proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu a vo výroku III. žalovanej 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Nakoľko stranami tohto sporového konania neboli všetci dedičia po poručiťkách, považoval odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie za správny, a preto ho v napadnutej zamietajúcej časti ako vecne správny potvrdil, keď sa stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie. Odvolací súd doplnil, že slovenská judikatúra zotrváva na právnom názore, že účastníkmi (stranami) konania o určenie, že vec patrí do dedičstva, musia byť (či už v pozícii žalobcu alebo žalovaného) všetci potenciálni dedičia (z najnovších rozhodnutí vid' napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 94/2018 a v ňom citované ďalšie rozhodnutia), pričom tento právny názor prešiel aj kontrolou ústavnosti (II. ÚS 260/2011). O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Namietal, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Právny názor, ktorý zaujali súdy nižšej inštancie, nepovažoval za správny, čím mu súdy odňali právo spravodlivo sa domáhať v dedičskom konaní majetku, na ktorý má nárok. Dovolateľ zároveň namietal nesprávne právne posúdenie vecí súdom odkazujúc na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, pričom v tejto súvislosti oponoval právnemu posúdeniu vecí súdmi nižšej inštancie, keď nevzhladol „nijaký logický dôvod“, aby účastníkmi konania museli byť všetci zákonní dedičia, ktorých nemôže do konania nútiť. Žiadal, aby odvolací súd rozhodnutia odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná 1/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu považovala dovolanie žalobcu za nedôvodné a žiadala, aby ho odvolací súd zamietol.

5. Žalovaná 2/ sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrila.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. Žalobca v prvom rade vyvodzoval prípustnosť ním podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. K obdobnému právnemu názoru dospel najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (napr. sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah

súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. V súvislosti s vadou podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľ namietal, že k uvedenej vade došlo v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd uvádza, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP (viď R 54/2012 a R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Najvyšší súd preto uzatvára, že prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nevyplýva.

11. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, preto dovolanie v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

12. Dovolateľ v podanom dovolaní ďalej uplatnil aj dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Dovolací súd v prvom rade uvádza, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení ale ešte nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe odvolacieho súdu preto, lebo jeho jednotlivé senáty naďalej zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory, čo sa prejavuje v ich pretrvávajúcom rozdielnom rozhodovaní.

13.1. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Dovolateľ by mal aj uviesť, ako je dovolacím súdom právna otázka rozhodovaná rozdielne a doložiť konkrétne označené rozhodnutia odvolacieho súdu.

13.2. Pokiaľ v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (1Cdo/150/2018, 2Cdo/185/2018, 3Cdo/74/2017, 4Cdo/235/2016, 5Cdo/16/2017, 6Cdo/6/2018, 7Cdo/254/2018, 8Cdo/191/2018).

13.3. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ustálila na názore, podľa ktorého sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, ale významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017, 9Cdo/8/2020).

14. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne

odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 432 až § 435 CSP.

15. Ustanovenie § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku (pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp.zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu; zákonodarca túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

17. Žalobca (zastúpený v dovolacom konaní kvalifikovaným právnym zástupcom) v danom prípade túto (procesnú) povinnosť nesplnil. V dovolaní len čisto „teoreticky“ vytkol súdom nižšej inštancie nesprávnosť právneho posúdenia veci, že pre dostatok vecnej legitímácie, je potrebné, aby stranami sporu boli všetci oprávnení dedičia. V tejto súvislosti uviedol, že ich nemôže nútiť a rozhodovacia prax slovenských súdov sa v tejto veci rôzni. Ničím však nevysvetlil, ktorá právna otázka, bola dovolacím súdom dosiaľ rozhodovaná rozdielne a od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ani nekonkretizoval, ako odvolací súd mal právnu otázku správne vyriešiť. Taktiež v dovolaní nešpecifikoval rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré by danú právnu otázku riešili rozdielne.

18. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

19. Z uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že argumentácia dovolateľa, týkajúca sa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, je nedostatočná a nie je v podanom dovolaní vymedzená spôsobom zodpovedajúcim § 431 až 435 CSP. Uzavrel preto, že na podklade dovolania žalobcu nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

19. 1. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priechiaci sa nielen všeobecnej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

20. V prejednávanej veci žalobca v dovolaní spôsobom zodpovedajúcim vyššie uvedeným kritériám dovolací dôvod nevymedzil tak, ako to predpokladá ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, preto dovolací súd v tejto časti odmietol podané dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

21. Najvyšší súd na základe vyššie uvedeného dovolanie žalobcu, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 447 písm. c/ CSP), a ktorého dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP (§ 447 písm. f/ CSP), odmietol.

22. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.